

DĚLKA ŽIVOTA A PRÍČINY ÚHYNU U PLEMENA RHODESIAN RIDGEBACK

Vyhodnotenie dotazníka SK/CZ Z JÚLA 2020

Účel dotazníka

Zber dát o dĺžke života a príčinách úhynu RR.

Cielová skupina

Majitelia jedincov plemena RR

- s PP
- bez PP
- krížencov RR

zo **Slovenska** a **Česka**, ktorým pes uhynul.

Nástroje

Aplikácia Google Forms - dotazník verejne dostupný od 30.6.2020 do 10.7.2020.

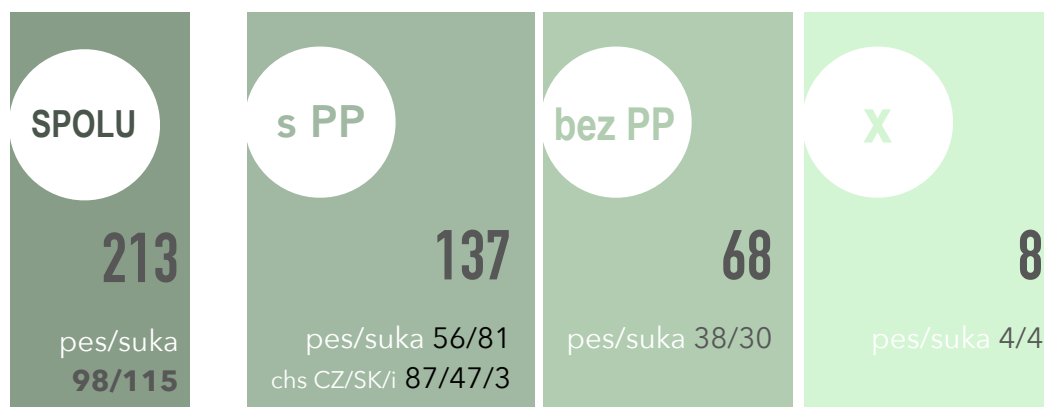
Propagácia

FB stránky:

- SKCHR - Slovenský klub chovateľov ridgebackov
- Rodézsky ridgeback - celá ČR
- Rodézsky ridgeback - celá SR
- platenej FB reklamy

ZÁKLADNÉ VYHODNOTENIE ZOZBIERANÝCH DÁT

- Dotazník celkovo vyplnilo 214 respondentov, z toho 1 vstup bol vyradený, 7 respondenti neuviedli nijaké informácie o príčine úhynu.
- Hoci dotazník vyplnilo viac respondentov, ako sme očakávali, stále je to na celkové posúdenie populácie RR v Českej republike a na Slovensku málo, takže výsledky treba brať **ORIENTAČNE**. Pre lepšiu predstavu: najviac jedincov (29) z dotazníka sa narodilo v roku 2006. V tomto roku bolo len na Slovensku do plemennej knihy zapísaných 110 RR.
- V grafoch rozlišujeme jedince s PP a bez PP/krížence (krížencov bolo málo), no cieľom nie je porovnávať tieto dve skupiny, skôr aspoň čiastočne odhaliť, čo nesú RR gény všeobecne bez ohľadu na pôvod.

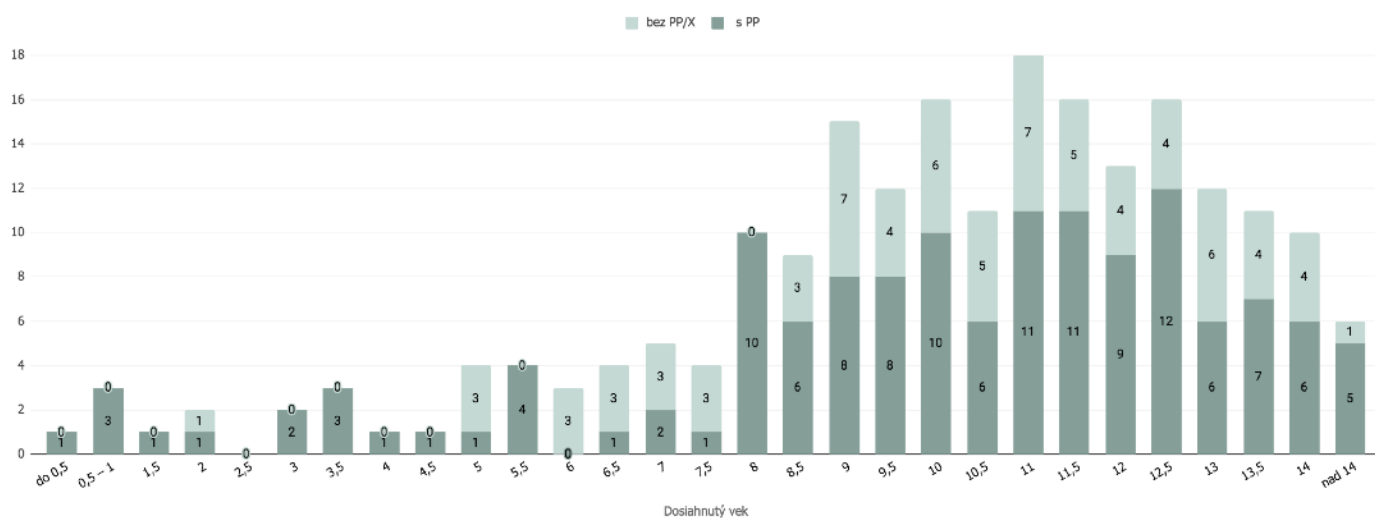
Dosiahnutý vek

Vzhľadom na to, že získaná vzorka je v porovnaní s celkovou populáciou malá, informácia o priemernom veku by bola zavádzajúca.

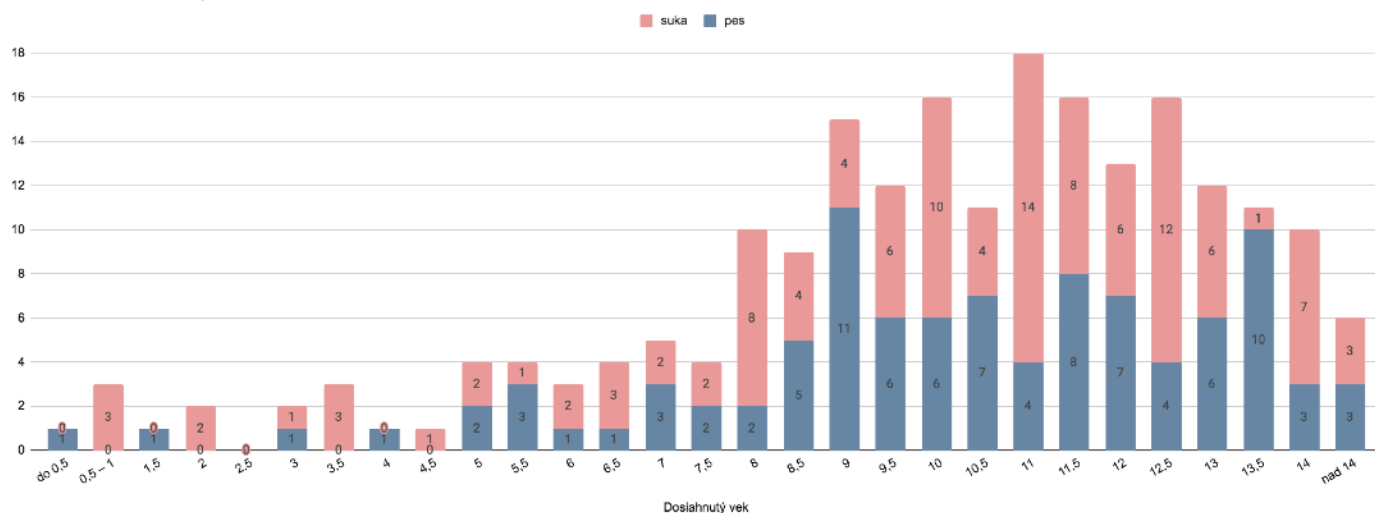
Až o **128** jedincoch (60 %) však respondenti uvádzajú, že sa dožili 10 a viac rokov. Potešujúce je, že **16** jedincov sa dožilo 14 a viac rokov.

Keďže sa RR radí medzi veľké plemená, ako hraničný seniorský vek sme si stanovili **8 rokov**. Aj vo vzorke populácie, s ktorou sme pracovali, počet úhynov výrazne narástol práve v tomto veku.

Vekové rozloženie/pôvod

Vekové rozloženie/pohlavie

Príčiny úhynu

Príčiny úhynu sme rozdelili na:

- náhodné (úraz, nehoda...),
- akútne ochorenia (pes uhynul krátko po stanovení diagnózy),
- chronické ochorenia (pes uhynul po dlhodobej liečbe),
- neznáma príčina,
- iné.

Toto delenie sa ukázalo pre mnohých respondentov ako nezrozumiteľné, resp. ich psy mali viaceré diagnózy, takže sa nedali zaradiť ani do jednej kategórie. V prípadoch, kde majitelia príčinu úhynu rozpísali, sme sa snažili prípad zaradiť ku konkrétnej diagnóze, v niektorých prípadoch je pri jednom jedincovi uvedených viac diagnóz.

Prípadov náhodného úhynu sme zaznamenali 9 (3x úraz, 2x autonehoda, 2x otravy, 1x zlyhanie veterinára, 1x úhyn zdravého jedinca po preventívnom chirurgickom zákroku,

Rakovina

Ako **najčastejšiu príčinu** úhynu uvádzajú respondenti **rakovinu** – 99 prípadov, pričom sa aj pri neznámej príčine úhynu vo vyššom veku dá predpokladať, že úhyn, resp. zhoršenie zdravotného stavu mohlo spôsobiť nádorové ochorenie., čiže v našej vzorke bude rakovina príčinou úhynu zrejme vo viac ako 50 %.

V 16 prípadoch respondenti nádor nešpecifikovali. Zo zozbieraných prípadov rakoviny šlo v 18 % o jedinca

Príčina		Počet
typ ochorenia	akútne	77
	chronické	39
	infekčné	4
	neuvedené	40
neznáma príčina		36
náhodný úhyn		10
nijaké údaje		7

1x uhynutie v dôsledku smútku za iným psom). Vo veľkej väčšine šlo o psy mladšie ako osem rokov. K náhodným úhynom by sme mohli pridružiť aj infekčné ochorenia, ktoré sa tiež vyskytli u mladých psov a šteniat.

mladšie ako 8 rokov, najčastejšie sa objavili: **rakovina kosti** – 3x, **lymfóm** – 3x a **rakovina mozgu** 2x.

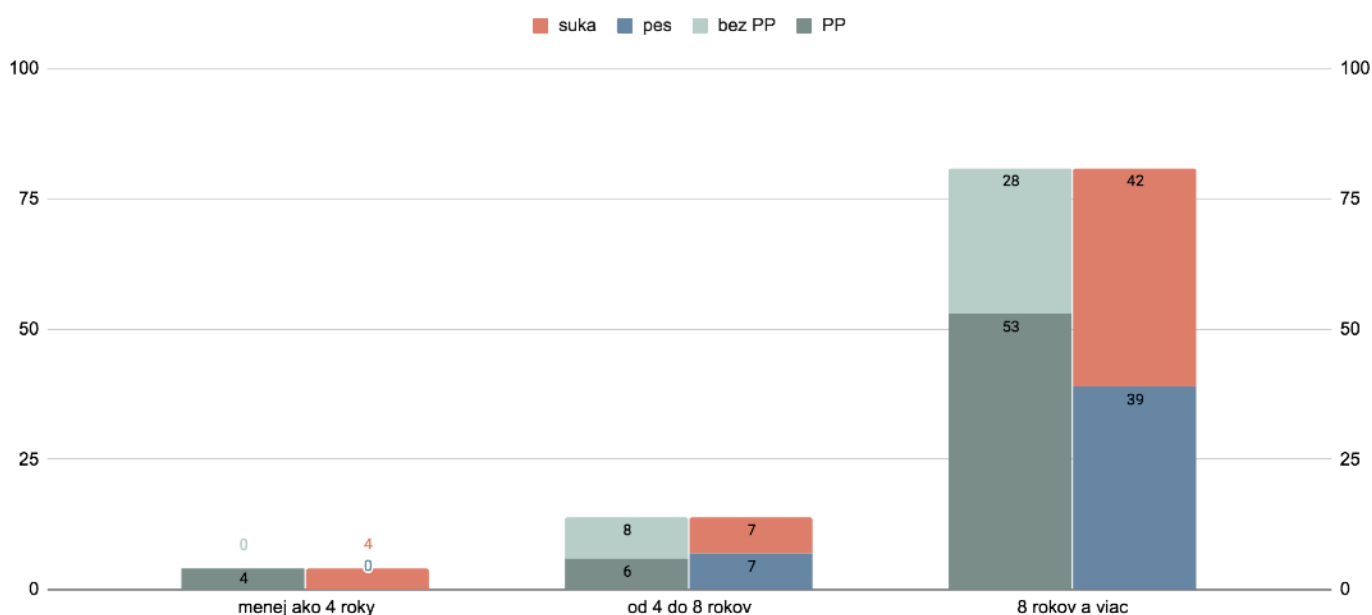
V kategórii 8 rokov a viac rovnako vedie **rakovina kosti** – 12x, nasleduje **rakovina sleziny** – 9x, pričom v 4 prípadoch mal pes nádor aj na inom orgáne, ďalej **lymfóm** – 6x a zhubné nádory na **mliečnych žľazách** – 7x.

V troch prípadoch sa objavili nádory na vaječníkoch, čo je u psov menej rozšírený druh rakoviny.

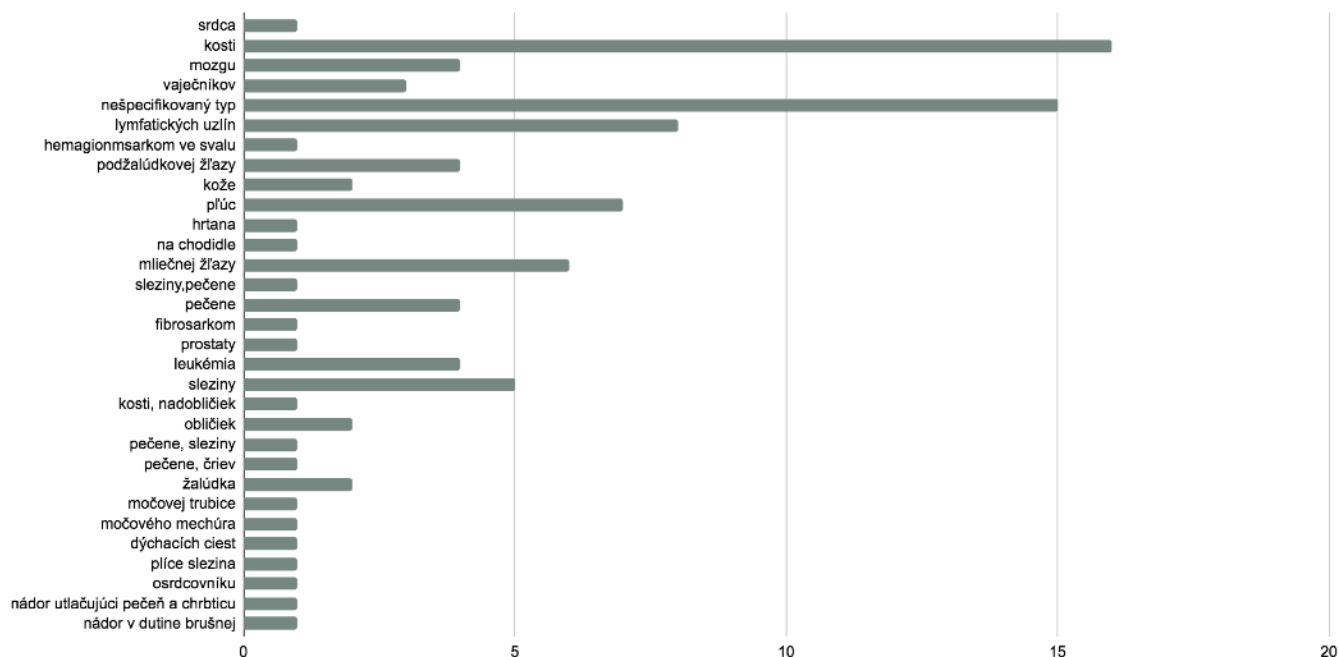
Rozloženie rakoviny v skúmanej vzorke

Veková kategória/pôvod

Veková kategória/pohlavie

Špecifikácia rakovinových nálezov

Ostatné príčiny úhynu

Z ostatných príčin úhynu, resp. ako dôvod uspania zvieratá respondenti najčastejšie uvádzajú **poruchy pohybového aparátu (10)**, **zlyhanie a zlyhávanie obličiek (10)**, **torziu žalúdka (10)** a **mŕtvicu (7)**.

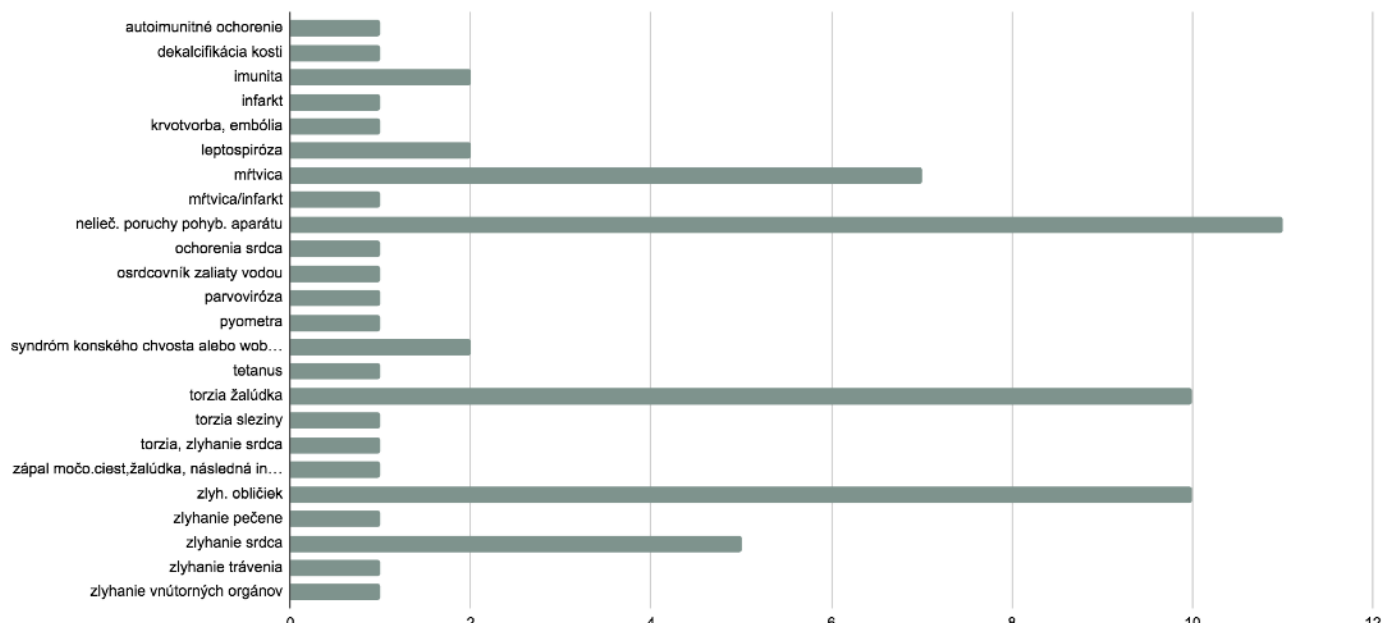
Poruchy pohybového aparátu vedúce k uspaniu sa vyskytli najmä u psov starších ako 10 rokov (8 z 11). U dvoch ďalších súk bol príčinou uspania syndróm konského chvosta alebo Wobblerov syndróm, obe mali vysoký vek (14 a 12,5 roka).

U 10 psov úhyn súvisel so zlyhaním obličiek, či už akútnym, alebo chronickým. Všetky jedince mali viac ako 10 rokov.

Torzia žalúdka postihla 10 jedincov, Len dva jedince boli mladšie ako 8 rokov (6 rokov a 7,5 roka).

Mŕtvica sa vyskytla u 6 jedincov. Všetky zaznamenané jedince mali viac ako 10 rokov.

Prehľad ochorení iných ako rakovina

Okolnosti úhynu

Väčšina jedincov z našej vzorky bola uspaná – viac ako 70 %.

Pri alebo po chirurgickom zákroku uhynulo 9 % jedincov zo vzorky, čo je spolu 19 prípadov. Šesťkrát šlo o torziu (5x žalúdka, 1x sleziny). Ďalej to boli operácie nádorov –

6x, pečene – 1x, pohybového aparátu 1x. V jednom prípade suka uhynula po kastrácii, v jednom prípade pes uhynul na autoimunitnú poruchu po operácii.

POĎAKOVANIE

V PRVOM RADE BY SME SA CHCELI POĎAKOVAŤ VŠETKÝM, ČO DOTAZNÍK VYPLNILI A PODELILI SA O SKÚSENOŠŤ, KTORÁ PATRÍ V CHOVE PŠOV K TÝM SMUTNEJŠÍM.

ZA SPOLUPRÁCU ĎAKUJEME SLOVENSKÉMU KLUBU RIDGEBACKOV A FACEBOOKOVÝM SKUPINÁM RODÉSKÝ RIDGEBACK - CELÁ ČR A RODÉZSKY RIDGEBACK- CELÁ SR, KTORÉ NÁM VÝRAZNE POMOHLI S PROPAGÁCIOU.

© Andrea Černáková v spolupráci s Janou Bagarovou, 2020
foto: Fidorka Aquila Bojnice vo veku 11 rokov, © Lenka Kollárová